

Research Article

Research in education from the perspective of faculty members: Drivers and obstacles

Marjan Rasoulia Kasrineh¹ , * Majid Khadem-Rezaian^{2&3} , Mehri Yavari⁴ , Javad Javan Noghabi⁵ ,
Neda Eslami⁶

1. Department of Medical Informatics, Faculty of Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
2. Medical Sciences Education Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
3. Department of Community Medicine, Faculty of Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
4. Department of Community Health and Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
5. Department of Health Economics and Management, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
6. Department of Orthodontics, Faculty of Dentistry, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Rasoulia Kasrineh M, Khadem-Rezaian M, Yavari M, Javan Noghabi J, Eslami N. Research in education from the perspective of faculty members: Drivers and obstacles. *Development Strategies in Medical Education*. 2025; 11(4):347-362. [In Persian]

Article Info:

Received: 14 Aug 2024
Accepted: 13 Nov 2024
Available Online: 18 Mar 2025

ABSTRACT

Introduction: Research, a cornerstone of societal advancement, significantly contributes to progress in science, technology, education, and the economy. Universities, as pivotal hubs of scientific inquiry, play a critical role in this process. Despite the proliferation of universities and research centers in Iran, various obstacles hinder research activities within these institutions. This study aims to explore the factors that both drive and impede research projects in the field of education, as perceived by academic staff members.

Methods: This analytical cross-sectional study was conducted in 2021. The study population included academic staff members of Mashhad University of Medical Sciences. To collect data, standard questionnaires of research obstacles and problems (44 questions) and research motivation (14 questions) were used. The data was analyzed using SPSS version 16 software using descriptive measures and inferential statistical tests.

Results: Finally, the data of 119 individuals were analyzed out of whom 51% were male. The average age of the faculty members was 47 ± 10 years. Regarding research obstacles, the participants reported an average total score of 3.5 ± 0.6 . Individual, administrative, and managerial challenges, as well as difficulties in implementing research plans, were identified as the most significant obstacle domains. The most prominent obstacle was perceived to be an excessive workload and high expectations from the university. In terms of research motivation, the average total score was 2.7 ± 0.6 . The enjoyment of acquiring new knowledge emerged as the primary motivator for research.

Discussion: The findings of this study suggest that a majority of the identified obstacles and motivations are significant factors that warrant attention. By addressing these obstacles and reinforcing the underlying factors that drive research motivation, it is possible to enhance the overall research environment in education. Moreover, from an organizational perspective, such improvements can contribute to increased efficiency and performance within the university.

Key Words:

Education   Research,
Medical Faculty, Academia.

* Corresponding Author:

Dr Majid Khadem-Rezaian

Address: Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Tel: +98 5138829262

E-mail: khademrm@mums.ac.ir

Copyright © 2024 The Author[s];

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode>], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction:

Research serves as a cornerstone for societal development, driving advancements in science, technology, education, and the economy. The significance of research in achieving national self-reliance, improving educational quality, and addressing societal needs is well-documented. However, compared to developed nations, developing countries like Iran often struggle with insufficient funding, human resources, and institutional research support. Universities, as hubs of knowledge production, play a pivotal role in fostering research activities. Despite Iran's numerous universities and research centers, faculty members face significant challenges in conducting research, particularly in the educational domain. This study aimed to identify the motivators and barriers to educational research projects from the perspective of faculty members at Mashhad University of Medical Sciences (MUMS).

Methods:

This cross-sectional study was conducted in 2021 at MUMS. The target population included faculty members from medical, dental, paramedical, pharmacy, nursing-midwifery, public health, and complementary medicine schools. Participants were selected via convenience sampling method, with a calculated sample size of 171 (accounting for a 5% attrition rate). Data were collected using two standardized questionnaires:

1. Research Barriers Questionnaire (44 items) covering administrative, managerial, individual, and logistical challenges.
2. Research Motivation Questionnaire (14 items) assessing intrinsic and extrinsic motivators.

Both questionnaires used 5-point Likert scales. Data were analyzed using SPSS v16, employing descriptive statistics (frequency, mean, standard deviation) and inferential tests (independent t-test, ANOVA) at a significance level of $P < 0.05$.

Results:

Of 119 participants, 51.3% were male, and 48.7%

were female. The mean age was 47 ± 10 years. Most participants held assistant professor positions (52.9%), and 61.3% had permanent employment contracts. Regarding research obstacles, the overall score was 3.5 ± 0.6 and the key obstacles were individual challenges 3.8 ± 0.7 followed by administrative and managerial inefficiencies (3.6 ± 0.8); and difficulties in performing the research (3.5 ± 0.8). On the other hand, the overall motivation score was 2.7 ± 0.6 and the key motivators were enjoyment of learning new topics (3.5 ± 0.6) followed by commitment to knowledge advancement (3.4 ± 0.6).

No significant differences were observed across gender, academic rank, or discipline ($p > 0.05$). However, contract-based faculty reported higher barriers to difficulties in research performance ($p = 0.02$) compared to permanent staff.

Discussion:

This study highlights systemic and individual challenges that impede educational research at MUMS. The results of this study have shown that faculty members face various challenges in the field of research in education. On the other hand, there are also various incentives to continue and develop research activities that can help improve the quality of education and research in the university. However, some of the important obstacles that faculty members face include the lack of financial resources and facilities to conduct research, lack of time, lack of appropriate administrative support, and lack of access to appropriate information sources. These obstacles can have negative effects on the research process and knowledge production in the field of education. Key findings align with prior studies in Iran and globally, emphasizing administrative bottlenecks, underfunding, and institutional prioritization of clinical duties over research. The lack of consultation during proposal development and limited access to updated databases further exacerbate these issues.

Notably, faculty motivation remains driven by intrinsic factors (e.g., intellectual curiosity), whereas extrinsic motivators (e.g., financial incentives) are less influential. These insights underscore the need for institutional reforms, including enhanced funding and infrastructure for educational research, streamlined administrative processes to reduce bureaucratic delays, training programs to improve research skills

and grant-writing capabilities, and recognition systems to reward research productivity in promotions.

Conclusion:

According to the results of the study, there are several obstacles in the field of education research, including the lack of financial resources and necessary facilities, lack of time, lack of appropriate administrative support, and lack of access to appropriate information sources. These obstacles can have negative effects on the research process and knowledge production in the field of education research.

In addition, factors such as organizational pressures and financial priorities can also reduce focus on issues such as following up on articles and research news in education. Therefore, reforms in university policymaking are necessary to improve educational research and enable the development of research activities in this field. As a result, emphasizing the promotion of research incentives, increasing access to necessary resources and facilities, and strengthening administrative and financial support can have an effective improvement in the quality and level of education and research in the country.

مقاله پژوهشی

پژوهش در آموزش از دیدگاه اعضای هیأت علمی: سائق ها و مانع ها

مرجان رسولیان کسرینه^۱ ID، * مجید خادم رضائیان^۲ ID، مهری یآوری^۳ ID، جواد جوان نوقایی^۴ ID، ندا اسلامی^۵ ID

۱. گروه انفورماتیک پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۲. مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۳. گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۴. گروه پرستاری سلامت جامعه و روان پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۵. گروه مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۶. گروه ارتودانتیکس، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

Use your device to scan and read the article online

Citation: Rasoulilian Kasrineh M, Khadem-Rezaiyan M, Yavari M, Javan Noghbi J, Eslami N. Research in education from the perspective of faculty members: Drivers and obstacles. *Development Strategies in Medical Education*. 2025; 11(4):347-362. [In Persian]

چکیده

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴ مرداد ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۲۳ آبان ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۲۸ اسفند ۱۴۰۳

هدف: پژوهش به عنوان ستون اصلی توسعه جوامع، نقشی کلیدی در پیشرفت علم، فناوری، آموزش و اقتصاد ایفا می‌کند. دانشگاه‌ها به عنوان مراکز تولید علم، در این راستا حائز اهمیت هستند. در ایران، علی‌رغم وجود دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی متعدد، موانعی بر سر راه فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه‌ها وجود دارد. این مطالعه با هدف بررسی سائق‌ها و مانع‌های انجام طرح‌های پژوهشی در حوزه آموزش از دیدگاه اعضای هیات علمی انجام شد.

روش‌ها: پژوهش حاضر، یک مطالعه مقطعی-تحلیلی است که در سال ۱۴۰۰ انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش را اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد تشکیل می‌دهند. جهت گردآوری داده‌ها، از دو پرسشنامه استاندارد موانع و مشکلات پژوهش (۴۴ سوال) و انگیزش پژوهش (۱۴ سوال) استفاده شده است. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۶ و به کمک شاخص‌های توصیفی و آزمون‌های آماری استنباطی مورد تحلیل قرار گرفته‌اند.

یافته‌ها: در مجموع داده‌های ۱۱۹ نفر تحلیل شد که ۵۱ درصد را مردان تشکیل می‌دادند. میانگین و انحراف معیار سنی اعضای هیات علمی شرکت کننده 47 ± 10 سال بود. در بخش موانع پژوهش نمره کلی $3/5 \pm 0/6$ به دست آمد. حیطه‌های مشکلات فردی، اداری و مدیریتی و مشکلات در اجرای طرح بیشترین نمره را داشتند و مهمترین مانع، حجم زیاد کار و انتظارات دانشگاه بود. در بخش انگیزه پژوهش نمره کلی $2/7 \pm 0/6$ به دست آمد و لذت بردن از یادگیری مطالب جدید، مهمترین انگیزه بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به مطالعه انجام شده به نظر می‌رسد که اکثر موانع و انگیزه‌ها مهم هستند و باید به آن‌ها توجه شود. رفع این موانع و تقویت انگیزه‌ها و عوامل موثر در آن می‌تواند به بهبود شرایط پژوهش در آموزش کمک کند و از نظر سازمانی نیز می‌تواند به کارایی و عملکرد دانشگاه کمک نماید.

کلیدواژه‌ها:

پژوهش در آموزش، دانشکده پزشکی، دانشگاهی.

*نویسنده مسئول:

دکتر مجید خادم رضائیان

نشانی: دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

تلفن: +98 5138829262

پست الکترونیک: khademrm@mums.ac.ir

Copyright © 2024 The Author[s];

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه:

برعهده دارند [۱۱، ۱۲].

دانشگاه‌ها با در اختیار داشتن بیش‌ترین ظرفیت‌های فکری و معنوی، بدون شک یکی از مهم‌ترین مراکز تولید علم و دانش در هر کشوری به‌شمار می‌روند و از این‌رو ساماندهی به تحقیقات دانشگاهی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در پیشرفت همه‌جانبه جامعه است [۹، ۱۲]. از سوی دیگر عمده فعالیت‌های پژوهشی و تولیدات علمی توسط اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها صورت می‌گیرد و هر چه خدمات خود را با کیفیت بهتری ارائه دهند، توسعه و پیشرفت علمی آن کشور شتاب بیش‌تری خواهد گرفت [۱۳]. تحقیقات موجود در دانشگاه‌های کشور نشان می‌دهد که کاستی‌ها و مشکلاتی بر سر راه دانشگاهیان در انجام پروژه‌های تحقیقی وجود دارد [۴]. اولین گام برای سامان بخشیدن به امر پژوهش در جامعه، دستیابی به درک درستی از توانمندی‌ها و امکانات موجود و پی‌بردن به نقاط ضعف و قوت برنامه‌های تحقیقاتی است [۵].

عوامل متعددی می‌توانند به عنوان زمینه‌ساز عدم تمایل اساتید دانشگاه‌ها به سمت پژوهش مطرح شوند. این عوامل می‌توانند از دو جنبه فردی و سازمانی بررسی شوند. در جنبه فردی، عدم رغبت و دل‌بستگی به انجام تحقیقات، ناتوانی علمی و فقدان روحیه علمی از جمله موانع اصلی هستند [۱۴]. همچنین، در جنبه سازمانی، ضعف در سازماندهی و مدیریت پژوهش، مشکلات مالی و عدم دریافت پژوهانه مناسب نیز می‌توانند انگیزه اساتید را کاهش دهند [۹، ۱۴، ۱۵].

تحقیقات نشان می‌دهد که نگرش نامطلوب نسبت به فرآیند داوری مقالات علمی پژوهشی داخلی، طولانی بودن فرآیند تصویب طرح‌ها یا پایان‌نامه‌ها در شوراهای پژوهشی، و کمبود امکانات پژوهشی از جمله عواملی هستند که اساتید را از انجام تحقیقات منجر می‌کنند [۱۳]. علاوه بر این، عدم توجه مسئولان به نتایج تحقیقات کاربردی و عدم وجود انگیزه نیرومند و مناسب برای پژوهش نیز از موانع اصلی در این حوزه به‌شمار می‌آیند [۱۶].

استفاده از روش‌ها و فنون پژوهشی مناسب در حوزه

پژوهش به عنوان یکی از ستون‌های اساسی و اصلی در توسعه جوامع تلقی می‌شود. بطوریکه هرگونه پیشرفت و ترقی در علم و فناوری، نیازمند پشتوانه‌ای قوی از تحقیقات است [۱]. اهمیت دادن به فعالیت‌های پژوهشی در هر کشور، علاوه بر ایجاد پیشرفت و توسعه، منجر به خودکفایی و استقلال واقعی آن کشور می‌شود [۲، ۳]. همچنین، پژوهش نقش بنیادینی در رشد و شکوفایی آموزش و تربیت نسل‌های جدید دارد؛ زیرا این امر بهبود کیفیت آموزش، توانمندی‌های فکری جامعه و توسعه فرهنگی و علمی را به ارمغان می‌آورد [۴]. از دیدگاه اقتصادی نیز، پژوهش به عنوان فعالیتی بسیار ضروری و موجه محسوب می‌شود. زیرا پایه‌های نوآوری را فراهم می‌کند و به عنوان زمینه‌ای برای تحول و تکامل وسایل و ابزارهای تولید عمل می‌کند [۵]. این فرآیند باعث توسعه صنعتی، اقتصادی و اجتماعی جوامع می‌شود و نقش بسیار مهمی در بهبود شرایط زندگی افراد و توسعه جوامع ایفا می‌کند. به همین دلیل، پژوهش مستمر در تمامی زمینه‌ها به عنوان یک ضرورت برای رشد و توسعه پایدار جوامع شناخته می‌شود [۶].

شکاف بزرگ بین کشورهای پیشرفته و کشورهای عقب‌مانده اصلی‌ترین ریشه در تفاوت‌های تحقیقاتی آنها دارد [۷]. در حالی که سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات از جمله عوامل اساسی رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورهاست، در کشورهای در حال توسعه تحقیقات به طرز قابل توجهی به مقدار کافی انجام نمی‌شود. به عبارت دیگر، در مقایسه با کشورهای پیشرفته، کشورهای در حال توسعه منابع انسانی، بودجه و امکانات لازم برای پژوهش را به میزان کافی فراهم نمی‌کنند [۸، ۹]. یکی از نشانگرهای اساسی توسعه علمی و تولید دانش در دانشگاه‌ها، مقالات علمی منتشر شده و چاپ آن‌ها در مجلات معتبر داخلی و خارجی است [۱۰]. امروزه، تولید و انتشار علم به عنوان یکی از مهم‌ترین وظایف یک واحد علمی، نقش بسزایی در وزن و جایگاه علمی هر کشور ایفا می‌کند. اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها به عنوان مهم‌ترین عوامل آموزش و پژوهش مسئولیت جدی در تولید دانش و ترویج علم را

ریزش احتمالی، ۱۷۱ نفر به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند [۱۵].

ابزار گردآوری داده‌های این پژوهش شامل یک چکلیست برای جمع‌آوری اطلاعات دموگرافیک و دو پرسشنامه استاندارد بود. پرسشنامه اول با هدف بررسی موانع و مشکلات پژوهش، شامل ۴۴ سوال بود که در دو بخش طراحی شده بود: بخش اول شامل سوالات دموگرافیکی (جنسیت، مرتبه علمی، نوع استخدام، دانشکده محل خدمت و گروه آموزشی) و بخش دوم شامل ۳۹ سوال در مورد موانع پژوهش بود. گویه‌های این بخش بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (خیلی کم تا خیلی زیاد) نمره‌گذاری شدند و در چهار حوزه مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی، مشکلات اجرایی، مشکلات اداری و مدیریتی، و مشکلات فردی طبقه‌بندی شدند. پرسشنامه دوم با هدف سنجش انگیزش پژوهش، شامل ۱۴ سوال بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) بود. گزینه‌ها در طیف یک تا ۵ نمره دهی شده و با توجه به تفاوت تعداد سوالات در هر حیطه، میانگین هر حیطه گزارش شد تا نمرات با هم قابل مقایسه باشد. روایی و پایایی هر دو پرسشنامه در مطالعات پیشین مورد تایید قرار گرفته است [۱۵].

برای جمع‌آوری داده‌ها از دو روش پرسشنامه کاغذی و الکترونیکی توأم استفاده شد. ابتدا لینک پرسشنامه به صورت الکترونیکی با استفاده از روش‌های متنوع (ایمیل، شبکه‌های مجازی و ...) برای اساتید ارسال شد و توضیحات لازم برای تکمیل آن و اهداف طرح به ایشان ارائه شد. بعد از دو هفته مجدداً ایمیل‌های یادآوری ارسال شد. با توجه به عدم رسیدن به حد نصاب در برخی از دانشکده‌ها، جمع‌آوری داده به روش کاغذی نیز انجام شد. با همکاری دفتر مطالعات و توسعه آموزش دانشکده مذکور، پرسشنامه‌های طرح بین اعضای هیات علمی توزیع شد و در تمام موارد از عدم تکمیل تکراری پرسشنامه‌ها اطمینان حاصل شد. شرکت در مطالعه داوطلبانه بود و پس از تخصیص زمان کافی برای پاسخ دهی، پرسشنامه‌های تکمیل شده جمع‌آوری گردید و آماده تجزیه و تحلیل شد.

آموزش می‌تواند بهبود عملکرد و عملی‌سازی نتایج تحقیقات در این زمینه را تسهیل کند [۱۷، ۱۸]. از طرفی، توجه به نیازهای واقعی و مشکلات در فرایند آموزش، می‌تواند به شناسایی مسائل پژوهشی اصلی و اولویت‌های برنامه‌ریزی در این حوزه کمک کند [۱۳، ۱۹]. هرچند گام بعد که تمرکز طرح‌های تحقیقاتی بر اولویت‌های شناسایی شده می‌باشد نیز نباید مورد غفلت قرار گیرد [۱۴]. از سوی دیگر، همکاری و تعامل بیشتر بین محققین، اساتید، و مدیران آموزشی می‌تواند زمینه‌ساز برای توسعه راهکارهای نوآورانه و کارآمد در آموزش باشد. این اقدامات می‌توانند بهبود و ارتقاء کیفیت آموزش و یادگیری را ترویج کرده و نهایتاً به توسعه پایدار و پیشرفت جامعه کمک کنند. بر اساس جستجوی‌های انجام شده تاکنون، مطالعه‌ای که به طور مشخص بر مانع‌های و سائق‌ها در حوزه طرح‌های پژوهش در آموزش تمرکز کند، یافت نشده است. با این وجود، حوزه پژوهش در آموزش از جدایی‌ناپذیری با سایر حوزه‌های پژوهش برخوردار است. به عبارت دیگر، مدیریت این حوزه در برخی دانشگاه‌ها، از جمله دانشگاه علوم پزشکی مشهد، توسط معاونت آموزشی انجام می‌شود. انجام مطالعات در این زمینه می‌تواند منجر به شناسایی نقاط قوت و ضعف و طراحی راهبردهای اجرایی شود که در نهایت به بهبود فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی در این حوزه کمک می‌کند.

مواد و روش‌ها:

این پژوهش از نوع مقطعی تحلیلی است که در سال ۱۴۰۰ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد. جامعه مورد مطالعه، شامل اعضای هیات علمی از دانشکده‌های پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، داروسازی، پرستاری-مامایی، بهداشت و طب ایرانی و مکمل بود که بر اساس معیارهای ورود از جمله تمایل به شرکت در پژوهش و اعضای هیات علمی که هر گونه رابطه استخدامی با دانشگاه علوم پزشکی مشهد داشتند وارد مطالعه شدند. پرسشنامه‌هایی که به صورت ناقص تکمیل شده بودند از مطالعه حذف شدند. حجم نمونه با استفاده از انحراف معیار برآورد شده (۰/۶۷) از یک مطالعه رضوی پور و همکاران و با در نظر گرفتن دقت ۰/۱۰۰۵ محاسبه شد و با احتساب ۵ درصد

یافته‌ها:

یافته‌های جمعیت‌شناختی این پژوهش نشان داد که از مجموع نمونه‌های پژوهش، ۵۸ نفر (۴۸/۷ درصد) مونث و تعداد ۶۱ نفر (۵۱/۳ درصد) مذکر بودند. میانگین و انحراف معیار سنی اعضای هیات علمی شرکت‌کننده 47 ± 10 سال بود. سایر اطلاعات جمعیت‌شناختی در جدول ۱ نشان داده شده است.

از میان تعداد کل نمونه‌های مورد مطالعه که ۱۷۱ نفر تخمین زده شده بود، در نهایت ۱۱۹ پرسشنامه به طور کامل تکمیل شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه و تحلیل شدند. به منظور آنالیز داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی (توزیع فراوانی و درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آزمون‌های آماری T مستقل، آزمون ANOVA استفاده شد. تمامی آزمون‌ها دو طرفه و سطح معنی‌داری کمتر از ۵ صدم در نظر گرفته شد.

متغیرها	فراوانی (درصد فراوانی)
جنسیت	مذکر ۶۱ (۳/۵۱)
	مونث ۵۸ (۷/۴۸)
مرتبه علمی	استاد ۲۶ (۸/۲۱)
	دانشیار ۲۷ (۷/۲۲)
	استادیار ۶۳ (۹/۵۲)
	مری ۳ (۵/۲)
نوع استخدام	رسمی / پیمانی ۷۳ (۳/۶۱)
	ضرب کت / قراردادی ۴۶ (۷/۳۸)
دانشکده محل خدمت	بهداشت ۹ (۶/۷)
	پرستاری و مامائی ۶ (۰/۵)
	پزشکی ۸۱ (۱/۶۸)
	داروسازی ۴ (۴/۳)
	دندانپزشکی ۱۱ (۲/۹)
	طب ایرانی و مکمل علوم پیراپزشکی ۱ (۸/۰)
گروه آموزشی	علوم پایه ۶۶ (۵/۵۵)
	علوم بالینی ۵۳ (۵/۴۴)

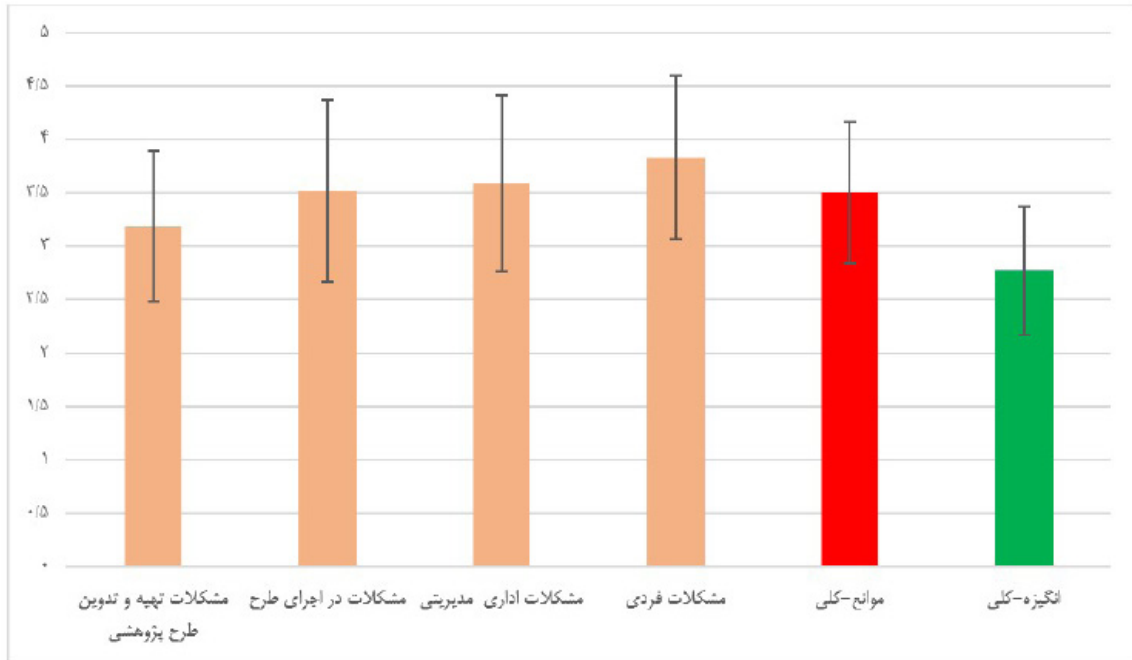
پژوهش در آموزش با میانگین نمره $3/71$ بیشترین تاثیر و کمبود وسایل چاپ و تکثیر با میانگین $2/66$ کمترین تاثیر را دارند. در حوزه مشکلات اجرایی طرح آگاه نبودن از نحوه اجرای طرح پژوهش در آموزش با میانگین نمره $3/88$ بیشترین تاثیر و عدم وجود فضای مناسب تحقیقاتی در حوزه پژوهش در آموزش با میانگین $3/32$ کمترین تاثیر را دارند. در بررسی مشکلات اداری و مدیریتی ارجحیت درمان بر پژوهش/آموزش در دانشگاه با میانگین $4/22$ بیشترین تاثیر و عدم آگاهی مسئولان حسابداری از قوانین مربوطه با میانگین $3/15$ کمترین تاثیر را دارند. در رابطه با مشکلات فردی حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای

نمره کلی موانع پژوهش $3/5 \pm 0/6$ و نمره کلی انگیزه پژوهش $2/7 \pm 0/6$ به دست آمد. مشکلات فردی، اداری و مدیریتی و مشکلات در اجرای طرح بیشترین نمره را در بخش موانع پژوهش در آموزش به خود اختصاص دادند (نمودار ۱). مهمترین مانع پژوهش از دیدگاه اعضای هیات علمی حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیات علمی $(4/5 \pm 0/8)$ و مهمترین انگیزه پژوهش لذت بردن از یادگیری مطالب جدید $(3/5 \pm 0/6)$ بود (جدول ۲).

بررسی حیطة مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی نشان داد که عدم وجود مشاوره قبل از تدوین پروژه

و همیشه مقالات و مباحث تازه ای که در حیطه پژوهش در آموزش چاپ و ارائه می شود پیگیری می کنم با میانگین ۱/۸۸ کمترین تاثیر را دارند.

هیات علمی با میانگین ۴/۵۳ بیشترین تاثیر و مشکلات مالی و اقتصادی با میانگین ۳/۵۰ کمترین تاثیر را دارند. در بخش انگیزه های پژوهش در آموزش همیشه از یادگیری مطالب جدید لذت می برم با میانگین ۳/۵۱ بیشترین تاثیر

نمودار ۱: میانگین ابعاد مختلف و نمره کل موانع و انگیزه پژوهش (میله های خطا معادل یک انحراف معیار است)

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار کل مربوط به گویه های موانع پژوهش و انگیزه پژوهش

انحراف معیار $\pm$ میانگین	گویه
موانع پژوهش در آموزش	
۳/۵۱ $\pm$ ۱/۰۳۲	مشخص نبودن نیازها و اولویت های پژوهش در آموزش در سطح دانشگاه
۳/۱۶ $\pm$ ۱/۰۷۳	ناکافی بودن منابع روزآمد اطلاعاتی
۳/۰۳ $\pm$ ۱/۰۶۱	نا آشنایی کتابداران با منابع تحقیق (پژوهش در آموزش) و کاهش همکاری ایشان با محقق
۳/۲۸ $\pm$ ۱/۰۱۶	عدم وجود بانک های اطلاعاتی مفید پژوهش در آموزش در دانشگاه
۳/۲۴ $\pm$ ۱/۰۷۱	عدم وجود دسترسی به مطالعات پژوهش در آموزش انجام شده در سطح کشور
۳/۰۸ $\pm$ ۱/۰۶۷	محرمانه بودن اطلاعات و آمار و عدم دسترسی محقق به اطلاعات آماری
۳/۱۸ $\pm$ ۱/۰۲۵	تناقض در آمارهای ارائه شده از سوی واحد های مختلف
۳/۲۳ $\pm$ ۱/۰۲۰	کمبود منابع پژوهش در آموزش در کتابخانه
۲/۶۶ $\pm$ ۱/۱۸۹	کمبود وسایل چاپ و تکثیر
۳/۶۳ $\pm$ ۱/۱۰۴	روشن نبودن راهنمای تهیه و تدوین طرح پژوهش در آموزش
۳/۷۱ $\pm$ ۱/۰۸۴	عدم وجود مشاوره قبل از تدوین پروژه پژوهش در آموزش
۲/۹۰ $\pm$ ۱/۰۸۵	عدم ارائه مشاوره به موقع در زمان مراجعه علی رغم هماهنگی
۲/۸۶ $\pm$ ۱/۰۷۶	عدم ارائه مشاوره به موقع در زمان مراجعه بدون هماهنگی
۳/۳۴ $\pm$ ۱/۱۴۴	کمبود اعتبارات و بودجه پژوهش در آموزش
۳/۳۲ $\pm$ ۱/۰۸۱	عدم وجود فضای مناسب تحقیقاتی در حوزه پژوهش در آموزش
۳/۸۸ $\pm$ ۱/۰۹۱	آگاه نبودن از نحوه اجرای طرح پژوهش در آموزش
۳/۵۴ $\pm$ ۱/۱۰۳	عدم وجود نظارت کنترل و هدایت مستمر در اجرای طرح پژوهش در آموزش

شیوه نامه تدوین طرح پژوهشی

مشکلات اجرایی طرح

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار کل مربوط به گویه های موانع پژوهش و انگیزه پژوهش

انحراف معیار $\pm$ میانگین	گویه
۳/۴۳ $\pm$ ۱/۱۹۰	عدم حمایت مالی به موقع در طی اجرای طرح پژوهش در آموزش
۳/۳۹ $\pm$ ۱/۲۲۳	نارضایتی مجری/همکاران اصلی از تاخیر در پرداخت حق الزحمه طرح های پژوهش در آموزش
۳/۴۷ $\pm$ ۱/۲۴۱	نارضایتی همکاران و پرسشگران از تاخیر در پرداخت به موقع حق الزحمه
۳/۳۸ $\pm$ ۱/۲۱۴	مشکلات ذیحسابی و پرداخت بودجه طرح پژوهش در آموزش
۳/۲۴ $\pm$ ۱/۱۵۷	عدم آگاهی مسئول پرداخت هزینه های طرح پژوهش در آموزش از روند اجرای فعالیت ها
۳/۱۵ $\pm$ ۱/۱۰۲	عدم آگاهی مسئولان حسابداری از قوانین مربوطه
۳/۶۷ $\pm$ ۱/۰۳۴	شناخت ناکافی مدیران دانشگاه از مشکلات مربوط به تحقیق های پژوهش در آموزش
۳/۷۹ $\pm$ ۱/۰۱۶	استقبال نکردن مدیران دانشگاه از نتایج طرح های تحقیقاتی پژوهش در آموزش
۳/۲۵ $\pm$ ۱/۰۱۹	عدم تهیه به موقع وسایل مورد نیاز طرح های پژوهش در آموزش
۳/۸۷ $\pm$ ۱/۰۸۶	عدم وجود تشویق و ترغیب پژوهشگران در انجام پژوهش در آموزش
۳/۸۸ $\pm$ ۱/۰۵۹	توجهی به خلاقیت های اعضای هیئت علمی و محققین در حوزه پژوهش در آموزش
۴/۲۲ $\pm$ ۱/۰۵۹	ارجحیت درمان بر پژوهش/آموزش در دانشگاه
۳/۹۱ $\pm$ ۱/۱۱۲	کم توجهی مدیران دانشگاه به مسائل پژوهش در آموزش
۳/۴۲ $\pm$ ۱/۲۵۲	قرار نداشتن طرح های پژوهش در آموزش در زمره ملاک های ارزشیابی و ارتقاء
۳/۹۰ $\pm$ ۰/۹۲۴	مقاومت افراد در مقابل تغییرات ناشی از نتایج تحقیق های پژوهش در آموزش و ایده های نو
۴/۵۳ $\pm$ ۰/۸۰۱	حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیات علمی
۳/۶۰ $\pm$ ۱/۲۶۴	خسته کننده بودن فرایند پژوهش در آموزش
۳/۵۰ $\pm$ ۱/۲۴۸	مشکلات مالی و اقتصادی
۴/۰۲ $\pm$ ۱/۱۱۲	ضعف کار گروهی در دانشگاه
۴/۰۰ $\pm$ ۱/۰۸۹	ناکافی بودن مهارت های پژوهشی در حوزه پژوهش در آموزش
۳/۸۹ $\pm$ ۱/۰۲۳	عدم وجود انگیزه کافی و پایدار درونی و شخصیتی برای پژوهش در آموزش
۳/۶۱ $\pm$ ۱/۱۸۸	عدم وجود انگیزه کافی مالی برای پژوهش در آموزش
۲/۷۶ $\pm$ ۰/۹۶۵	توانایی درونی سرشاری جهت تحقیق و جستجو در مسائل و مشکلات آموزشی دارم.
۳/۵۱ $\pm$ ۰/۹۶۹	همیشه از یادگیری مطالب جدید لذت می برم.
۲/۸۷ $\pm$ ۰/۹۲۰	برای خود برای پژوهش در مسائل مورد علاقه آموزشی هدف های عالی تنظیم می کنم.
۲/۶۸ $\pm$ ۰/۹۲۹	زمانی که غرق پژوهش در آموزش می شوم احساس خوبی دارم.
۲/۱۲ $\pm$ ۱/۰۳۵	ساعت های طولانی وقت خود را صرف انجام مطالعه و تحقیق در حوزه آموزش می کنم.
۲/۷۳ $\pm$ ۰/۹۴۵	من از تازگی و خطر کردن لذت می برم.
۳/۴۵ $\pm$ ۰/۹۳۴	به نظر من آموختن و کسب دانش والاترین ارزش است.
۳/۱۸ $\pm$ ۰/۷۲۱	فردی خود ساخته و بسیار متکی به خود هستم.
۲/۶۸ $\pm$ ۰/۸۱۲	می توانم رضایت مجری/همکاران طرح های پژوهش در آموزش را جلب کنم.
۳/۳۲ $\pm$ ۰/۷۱۲	دلم می خواهد همیشه کارم بدوم نقص و عیب باشد.
۱/۸۸ $\pm$ ۱/۰۰۱	همیشه مقالات و مباحث تازه ای که در حیطه پژوهش در آموزش چاپ و ارائه می شود پیگیری میکنم.
۲/۷۳ $\pm$ ۱/۰۰۶	تمایل دارم که در گروه های پژوهشی مربوط به حوزه پژوهش در آموزش عضو شوم.
۲/۸۲ $\pm$ ۰/۹۶۵	دوست دارم که در کارگاه های مرتبط با حوزه پژوهش در آموزش شرکت کنم.
۲/۰۸ $\pm$ ۱/۰۸۷	صاحب نظران و متخصصان حوزه پژوهش در آموزش را می شناسم.

مشکلات فردی

توانایی های پژوهشی

که تفاوت معناداری بین استادان، دانشیاران و استادیاران در مشکلات مرتبط با تهیه و تدوین طرح پژوهشی مشاهده نشد ($P\text{-Value} > 0/05$). بر اساس آنالیز داده ها، تفاوت معنی داری بین گروه های آموزشی علوم پایه و علوم بالینی در مشکلات مرتبط با تهیه و تدوین طرح پژوهشی مشاهده نشد ($P\text{-Value} > 0/05$). علیرغم موارد ذکر شده، در بررسی تأثیر نوع استخدام بر مشکلات مرتبط با تهیه و تدوین طرح پژوهشی تحلیل داده ها نشان داد که تفاوت معنی داری بین

همچنین آنالیزها نشان داد که هرچند نمرات موانع و انگیزه ها در طبقات عواملی از قبیل جنسیت، مرتبه علمی، نوع استخدام و گروه آموزشی متفاوت بود اما عمدتاً تفاوت آماری معناداری بین طبقات این عوامل مشاهده نشد. به عنوان مثال، تحلیل داده ها نشان داد که تفاوت معنی داری بین مردان و زنان در مواجهه با مشکلات اجرایی، مدیریتی و فردی در فرآیند تهیه و تدوین طرح پژوهشی وجود ندارد ($P\text{-Value} > 0/05$). مقایسه مرتبه های علمی نیز نشان داد

داد که سن و سابقه کار در دانشگاه با هیچکدام از حیطة های موانع انجام پژوهش و نیز نمرات کلی موانع و انگیزه پژوهش، همبستگی معنی داری ندارد.

استخدام رسمی/پیمانی و ضریب کا/قراردادی در مواجهه با مشکلات اجرایی و فردی وجود دارد ($P\text{-Value} < 0/05$) (جدول ۳). همچنین نتایج تحلیل همبستگی نیز نشان

جدول ۳: وضعیت موانع و انگیزه های انجام طرح های پژوهش در آموزش به تفکیک متغیرهای زمینه ای

متغیرها	مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی	مشکلات اجرایی مشکلات اداری و مدیریتی	مشکلات فردی	موانع-کلی	انگیزه-کلی	جنسیت	
						مذکر	مونث
	۳/۱۱ ± ۰/۶۳	۳/۵۱ ± ۰/۶۷	۳/۶۳ ± ۰/۷۱	۳/۸۵ ± ۰/۶۷	۳/۷۵ ± ۰/۴۹	۳/۵۰ ± ۰/۵۴	
	۳/۲۵ ± ۰/۷۷	۳/۵۲ ± ۱/۰۰	۳/۵۳ ± ۰/۹۳	۳/۸۰ ± ۰/۸۵	۲/۷۹ ± ۰/۷۰	۳/۵۰ ± ۰/۷۶	
	۰/۲۸	۰/۹۳	۰/۵	۰/۷۵	۰/۷۰	۰/۹۷	
	۳/۱۴ ± ۰/۶۲	۳/۳۹ ± ۰/۷۸	۳/۶۵ ± ۰/۷۶	۳/۷۷ ± ۰/۶۷	۲/۶۶ ± ۰/۴۴	۳/۴۸ ± ۰/۵۸	
	۳/۲۱ ± ۰/۶۷	۳/۲۹ ± ۰/۸۴	۳/۴۰ ± ۰/۸۲	۳/۶۵ ± ۰/۷۶	۲/۸۴ ± ۰/۶۷	۳/۳۸ ± ۰/۶۸	
	۳/۱۹ ± ۰/۷۶	۳/۶۸ ± ۰/۸۳	۳/۶۶ ± ۰/۸۴	۳/۹۴ ± ۰/۷۸	۲/۷۵ ± ۰/۶۳	۳/۵۷ ± ۰/۶۷	
	۳/۲۵ ± ۰/۶۲	۳/۰۸ ± ۱/۲۳	۳/۱۷ ± ۱/۰۴	۳/۰۰ ± ۱/۰۰	۳/۲۸ ± ۰/۲۴	۳/۲۴ ± ۰/۸۹	
	۰/۹۸	۰/۱۲	۰/۴۳	۰/۲۶	۰/۳۴	۰/۵۷	
	۳/۱۴ ± ۰/۶۸	۳/۳۷ ± ۰/۸۰	۳/۵۵ ± ۰/۷۹	۳/۷۱ ± ۰/۷۱	۲/۷۹ ± ۰/۵۸	۳/۴۳ ± ۰/۶۲	
	۳/۲۵ ± ۰/۷۴	۳/۷۴ ± ۰/۸۷	۳/۶۵ ± ۰/۸۷	۴/۰۰ ± ۰/۸۲	۲/۷۲ ± ۰/۶۳	۳/۶۰ ± ۰/۷۰	
	۰/۴۱	۰/۰۲	۰/۵۲	۰/۰۵	۰/۵۵	۰/۱۶	
	۳/۲۳ ± ۰/۷۲	۳/۵۴ ± ۰/۸۱	۳/۶۰ ± ۰/۸۷	۳/۹۳ ± ۰/۷۵	۲/۷۵ ± ۰/۶۱	۳/۵۵ ± ۰/۶۷	
	۳/۱۳ ± ۰/۶۹	۳/۴۹ ± ۰/۸۹	۳/۵۶ ± ۰/۷۶	۳/۶۹ ± ۰/۷۶	۲/۷۹ ± ۰/۵۹	۳/۴۴ ± ۰/۶۳	
	۰/۴۵	۰/۷۴	۰/۷۸	۰/۸۹	۰/۷۰	۰/۳۷	

بر روند پژوهش و تولید دانش در حوزه آموزش داشته باشد.

بحث و نتیجه گیری:

اهمیت و جایگاه تحقیقات و نقش بنیادی آن ها در رشد و توسعه کشور، امری حیاتی است. از این رو شناخت موانع و انگیزه انجام تحقیقات و مرتفع کردن آن ها به منظور ارتقای سطح کیفی و کمی پژوهش، ضرورت دو چندان دارد [۱]. این مطالعه با هدف بررسی انگیزه و موانع پژوهش در آموزش از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شده است. نتایج این مطالعه نشان داده است که اعضای هیات علمی با چالش های مختلفی در زمینه پژوهش در آموزش روبرو هستند. از سوی دیگر، انگیزه های متنوعی نیز برای ادامه و توسعه فعالیت های پژوهشی وجود دارد که می تواند به بهبود کیفیت آموزش و پژوهش در دانشگاه کمک کند. با وجود این، برخی از موانع مهمی که اعضای هیات علمی با آن ها روبرو هستند، شامل عدم تامین منابع مالی و امکانات لازم برای انجام پژوهش، کمبود زمان، نبود حمایت اداری مناسب، و عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی مناسب می باشد. این موانع می تواند تاثیرات منفی

حیطه تهیه و تدوین طرح پژوهشی در این مطالعه کمترین مانع انجام تحقیق شناخته شد که با نتایج مطالعه نقی زاده باقی و سید مجیدی در بررسی نظرات اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل و بابل همخوانی دارد [۲۰، ۲۱]. در رابطه با مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی، عدم وجود مشاوره قبل از تدوین پروژه پژوهش در آموزش، مشخص نبودن نیازها و اولویت های پژوهش در آموزش در سطح دانشگاه و عدم وجود بانک های اطلاعاتی مفید پژوهش در آموزش در دانشگاه از مهمترین عوامل موانع پژوهش در آموزش در مطالعه ما محسوب شد. بر همین اساس موضوع شناسایی اولویت های پژوهش در آموزش در دانشگاه علوم پزشکی مشهد مورد توجه ویژه قرار گرفت و ۱۵ اولویت اصلی مبتنی بر الگوی سازمان جهانی بهداشت شناسایی و منتشر گردید [۱۹]. در مطالعه رضوی و همکاران نیز مشخص نبودن نیازها و اولویت های تحقیقاتی، عدم وجود فضای مناسب در حیطه اجرای طرح و مشکلات مالی را از مهمترین موانع پژوهش نام برده اند [۲۲].

در رابطه با مشکلات اداری و مدیریتی ارجحیت درمان بر پژوهش/آموزش، کم توجهی مدیران دانشگاه به مسائل پژوهش در آموزش و مقاومت افراد در مقابل تغییرات ناشی از نتایج تحقیق های پژوهش در آموزش و ایده های نو، توجهی به خلاقیت های اعضای هیئت علمی و محققین در حوزه پژوهش در آموزش و عدم وجود تشویق و ترغیب پژوهشگران در انجام پژوهش در آموزش از مهمترین موانع پژوهش بودند. این یافته ها نشان می دهند که ارجحیت بر پژوهش نبوده و مدیران دانشگاه به مسائل پژوهش در آموزش توجه کافی نداشته اند. در مطالعات دیگر این یافته ها به اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفته اند و علت این امر ممکن است به دلیل تمرکز بیشتر بر روی مسائل دیگر، عدم توجه به اهمیت مسائل مدیریتی و اداری در حوزه پژوهش و آموزش یا حتی نادیده گرفتن این نکات به دلیل فرهنگ ها و ساختارهای مختلف باشد [۳۱]. اما این یافته ها می توانند به پژوهش های آینده کمک کنند زیرا با بررسی و تحلیل دقیق تجربیات و نتایج، محققان و دانشمندان می توانند الگوها و راهکارهای مناسب برای حل این مشکلات را شناسایی کنند. این یافته ها می توانند به افزایش آگاهی و شناخت عمیق تر از چالش های مدیریتی و اداری در حوزه پژوهش و آموزش کمک کرده و به بهبود در عملکرد و کارایی سازمان ها و دانشگاه ها منجر شوند. جالب توجه آنکه در هرم آموزشی، بیشترین شکاف انتقال و اشتراک دانش مربوط به حوزه ساختاری بوده است [۲۷]. به علاوه، با توجه به این یافته ها، پژوهش های آینده می توانند بهبودهای لازم را در سیاست گذاری، برنامه ریزی و اجرای برنامه های پژوهشی و آموزشی اعمال کنند.

در مطالعه حاضر، عواملی همچون حجم زیاد کار و انتظارات مختلف دانشگاه از اعضای هیات علمی، ضعف کار گروهی در دانشگاه، و ناکافی بودن مهارت های پژوهشی در حوزه پژوهش در آموزش، به عنوان موانع اصلی تحقیق مطرح شده اند. این یافته ها با نتایج مطالعات قبلی خارجی و داخلی، از جمله مطالعات هامیلتون و همکاران و نقی زاده و همکاران، همخوانی دارد [۲۰، ۳۲]. همچنین در مطالعات دیگری نشان داده شد که در حیطه فردی موانعی از قبیل حجم زیاد کار و انتظارات دانشگاه از اعضای هیات علمی،

وسایل چاپ و تکثیر، نا آشنایی کتابداران با منابع تحقیق (پژوهش در آموزش)، و کاهش همکاری آن ها با محققان، عواملی بودند که در بخش مشکلات تهیه و تدوین طرح پژوهشی اهمیت کمتری داشتند. این امر ممکن است به دلیل اختصاص منابع محدود به زمینه پژوهش، و نبود تمرکز برای توسعه زیرساخت های پژوهشی در دانشگاه باشد. همچنین، ممکن است سیاست ها و اولویت های دانشگاه در جهت دهی به منابع به سمت آموزش تمایل داشته باشند که این باعث کاهش توجه به مسائل پژوهشی و مشکلات مرتبط با آن ها شود.

در رابطه با مشکلات اجرایی آگاه نبودن از نحوه اجرای طرح پژوهش در آموزش، عدم وجود مشاوره قبل از تدوین پروژه پژوهش در آموزش، عدم وجود نظارت کنترل و هدایت مستمر در اجرای طرح پژوهش در آموزش بیشترین تاثیر را در موانع پژوهش داشت. نتایج مطالعه طباطبائی، سرشتی و همکاران نشان داد که در دسترس نبودن و ضعیف بودن نیروهای مشاوره ای، کمبود امکانات و تجهیزات و عدم ایجاد انگیزه از طرف مسئولین و اساتید، بیشترین موارد از موانع موجود در حیطه اجرایی است که در برخی موارد مثل عدم وجود مشاوره قبل از تدوین پروژه پژوهش در آموزش با مطالعه ما همخوانی دارد [۲۳، ۲۴]. در این پژوهش، عدم حمایت مالی به موقع در طول اجرای طرح های پژوهشی و کمبود اعتبارات تحقیقاتی در حوزه آموزش به عنوان عوامل چالش برانگیز مطرح شدند. اگرچه این موارد در مقایسه با سایر مشکلات اجرایی از اهمیت کمتری برخوردار بودند، اما مطالعات اخیر نشان می دهند که کمبود بودجه و ناکافی بودن منابع مالی همچنان به عنوان یکی از موانع اصلی در انجام فعالیت های پژوهشی مورد تأکید محققان قرار دارد [۲۵]. دادخواه و همکاران در مطالعه خود همچنین کمک هزینه تحقیقاتی پایین را در مقایسه با زمان صرف شده برای تحقیق به عنوان یکی از موانع عمده در دیدگاه اعضای هیئت علمی گزارش کردند که با نتایج تحقیق فعلی مطابقت دارد [۲۶]. در اکثر مطالعات انجام شده از جمله حسینی، آذر می، کریمیان و مجومدر موانع اقتصادی و مالی نیز به عنوان مهمترین مشکل کشورهای در حال توسعه آسیایی یاد شده است [۲۷-۳۰].

خسته کننده بودن فرایند تحقیق، مشکلات مالی، ضعف کارگروهی، عدم وجود انگیزه کافی و ناکافی بودن مهارت های پژوهشی برای تحقیق از موانع مهم است که در برخی عوامل مانند حجم کار زیاد، ضعف کارگروهی و ناکافی بودن مهارت های پژوهشی با مطالعه ما همخوانی دارد [۳۳]. البته برخی موارد مانند اهمیت بر شفاف سازی کارگروهی و نحوه مشارکت نویسندگان در انتشار مقالات پژوهشی اخیرا مورد توجه قرار گرفته است [۳۰]. در این میان، باید توجه داشت که عدم وجود انگیزه کافی مالی برای پژوهش در آموزش از جمله عواملی است که در این حیطه اهمیت کمتری دارد. این امر ممکن است به دلیل اولویت های مالی دانشگاه در سایر زمینه ها و نبود تمرکز کافی بر روی پژوهش در زمینه آموزش باشد. سرشتی در مقاله خود بیان نموده که لزوم از بین بردن موانع از طرف معاونت پژوهشی دانشگاه، مسئولین بیمارستانها و مراکز بهداشتی- درمانی احساس می شود [۳۴].

در این مطالعه در بخش انگیزه های پژوهش در آموزش گویه "همیشه از یادگیری مطالب جدید لذت می برم" بیشترین میانگین را داشته است که با نتایج مطالعه شفییعی و همکاران که در دانشگاه علوم پزشکی جیرفت در سال ۱۳۹۹ انجام شد همخوانی دارد [۳۵]. این نتیجه نشان می دهد که علاقه به یادگیری و تحقیق در زمینه آموزش بسیار مهم است و بیشترین انگیزه را برای انجام پژوهش در این حوزه ایجاد می کند. در حالی که گویه های "همیشه مقالات و مباحث تازه ای که در حیطه پژوهش در آموزش چاپ و ارائه می شود پیگیری می کنم"، "صاحب نظران و متخصصان حوزه پژوهش در آموزش را می شناسم"، و "ساعت های طولانی وقت خود را صرف انجام مطالعه و تحقیق در حوزه آموزش می کنم" به عنوان عوامل کم اهمیت تر مطرح شدند. به طور کلی، عواملی همچون اولویت های مالی، نیاز به مطالعه و تحقیقات در حوزه های دیگر، و فشارهای سازمانی می توانند باعث کاهش تمرکز بر روی مسائلی مانند پیگیری مقالات و تازه های پژوهش در آموزش شوند. بنابراین، از دیدگاه اعضای هیات علمی، این موارد ممکن است به عنوان عواملی کم اهمیت تر مطرح شوند و تمرکز آنها بر موارد دیگری باشد که از نظر آنها

اولویت بیشتری دارند.

در مطالعه ما عواملی از قبیل جنسیت، مرتبه علمی، گروه آموزشی و سن یا سابقه کار با هیچ یک از مشکلات اجرایی، مدیریتی، فردی، مشکلات مربوط به فرآیند تهیه و تدوین طرح پژوهشی، موانع و انگیزه ارتباط نداشت و فقط نوع استخدام ارتباط معنی داری را با مشکلات فردی و اجرایی نشان داد. از نظر مرتبه علمی نیز اختلاف معنی داری در حیطه ها در بین گروهها در این تحقیق وجود نداشت که با نتایج مطالعات در دانشگاه علوم پزشکی جیرفت و بابل مطابقت دارد [۲۱، ۳۵]. این در حالی است که نتایج مطالعه ای که در خصوص موانع پژوهش در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان توسط کیانپور و همکاران انجام شد، نشان داد که تفاوت معنی داری بین نمره موانع فردی و موانع اجرایی در دو جنس وجود دارد [۳۶]. این اختلاف بین مطالعه حاضر و مطالعه کیانپور می تواند ناشی از تفاوت در ظرفیت ها و امکانت پژوهشی دو دانشگاه باشد. همچنین این تفاوت در حیطه عدم توانایی در اجرای طرح های تحقیقاتی بین دو گروه مونث و مذکر می تواند به دلیل آن باشد که خصوصیات شخصیتی، علایق، شیوه پژوهش، نحوه جامعه پذیری و نوع نگاه جامعه به آنها متفاوت باشد.

از محدودیت های این مطالعه می توان به تعداد کم (فراوانی مطلق) افراد مشارکت کننده از برخی دانشکده ها اشاره کرد. هرچند با توجه به سهم اعضای هیات علمی از کل دانشگاه، تقریبا سهمیه (فراوانی نسبی) قابل قبولی بین دانشکده ها رعایت شده است. از سوی دیگر نتایج این مطالعه مبتنی بر خوداظهاری و دیدگاه اعضای هیات علمی بوده و علاوه بر نظر دانشجویان، اخذ دیدگاه مسئولین و مدیران ارشد حوزه پژوهش و آموزش می تواند قطعه گم شده این پازل باشد [۳۴]. با این حال این مطالعه با انجام یک بررسی وسیع در سطح دانشگاه، داده های ارزشمندی از شرایط موجود برای تصمیم سازان و تصمیم گیران حوزه پژوهش و آموزش با هدف ارتقا وضعیت پژوهشی/آموزشی دانشگاه فراهم می آورد.

نتیجه گیری:

بدینوسیله از حمایت های مالی معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در اجرای این طرح قدردانی می شود (کد طرح ۴۰۰۰۸۵۹).

سهم نویسندگان

مرجان رسولیان به عنوان نویسنده اول، در طراحی مطالعه، گردآوری داده ها و نگارش اولیه مقاله نقش داشت. مجید خادم رضائیان به عنوان نویسنده مسئول، در طراحی پژوهش، تحلیل داده ها، نگارش و ویرایش نهایی مقاله مشارکت داشت. مهتری یآوری، جواد جوان نوقابی و ندا اسلامی در گردآوری داده ها، تحلیل نتایج و بازبینی محتوای علمی مقاله همکاری کردند. همه نویسندگان نسخه نهایی مقاله را خوانده و تأیید کرده اند.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

از مساعدت های کارشناسان محترم مرکز مطالعات و توسعه آموزشی علوم پزشکی دانشگاه (سرکار خانم ها فاطمه پوراسماعیل، تکتیم عرفانی، نیره هوشیار، دکتر معصومه محمدحسین زاده) و نیز مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی قدردانی می شود.

با توجه به نتایج مطالعه، موانع متعددی در راه تحقیقات در زمینه پژوهش در آموزش وجود دارد که از جمله آنها می توان به عدم تامین منابع مالی و امکانات لازم، کمبود زمان، نبود حمایت اداری مناسب، و عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی مناسب اشاره کرد. این موانع می تواند تأثیرات منفی بر روند پژوهش و تولید دانش در حوزه پژوهش در آموزش داشته باشد. علاوه بر این، عواملی همچون فشارهای سازمانی و اولویت های مالی نیز می توانند باعث کاهش تمرکز بر روی مسائلی مانند پیگیری مقالات و تازه های پژوهش در آموزش شوند. از این رو، اصلاحاتی در سیاست گذاری دانشگاهی لازم است تا بهبودی در زمینه تحقیقات آموزشی ایجاد شود و توسعه فعالیت های پژوهشی در این حوزه ممکن شود. در نتیجه، تأکید بر ارتقاء انگیزه های پژوهشی، افزایش دسترسی به منابع و تسهیلات لازم، و تقویت حمایت اداری و مالی می تواند بهبودی موثری در کیفیت و ارتقای سطح آموزش و پژوهش در کشور داشته باشد.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

این مطالعه مورد تایید کمیته اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد IR.MUMS. REC.1400.294 می باشد.

حامی مالی

References

- de Oliveira NA, Luz MR, Saraiva RM, Alves LA. Student views of research training programmes in medical schools. *Med Educ*. 2011; 45(7):748-55. DOI: [10.1111/j.1365-2923.2011.03986.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.2011.03986.x)
- Ahlstrom D, Austrian Council for Research and Technology Development. Innovation and growth in emerging economies. Austrian Council for Research and Technology Development (Ed.). *Designing the future: Economic, societal, and political dimensions of innovation*. 2015:353-87. [Link](#)
- Lee K, Mathews J. Science, technology and innovation for sustainable development. CDP Background Paper Series; 2013. [Link](#)
- Farzaneh E, Amani F, Taleghani YM, Fathi A, Kahnamouei-aghdam F, Fatthzadeh-Ardalani G. Research barriers from the viewpoint of faculty members and students of Ardabil University of Medical Sciences, Iran, 2014. *Int J Res Med Sci*. 2017; 4(6):1926-32. DOI: [10.18203/2320-6012.ijrms20161735](https://doi.org/10.18203/2320-6012.ijrms20161735)
- Rashidi MR, Ghojzadeh M, Vahedi L, Sadeghi G, Alikhani M, Azami-Aghdash S. Challenges and strategies for the promotion of research in Tabriz University of Medical Sciences: The Analysis of stakeholders' views. *J Anal Res Clin Med*. 2015; 3(4):206-18. DOI: [10.15171/jarcm.2015.033](https://doi.org/10.15171/jarcm.2015.033)
- Vahdati M, Mazloomi S, Salimi T, Eghbal A. A survey on educational research barriers in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2014. *JMED*. 2014; 9(2):33-40. [In Persian] [Link](#)
- Baskaran A. UNESCO science report: Towards 2030. *Institutions and Economies*; 2016. p.125-7. [Link](#)
- Heidari AA, Dudge Moghaddam M, Ebrahimi Garoui H. Challenges of general medical education (extern and intern) in school of medicine, Mashhad University of Medical Sciences. *Horiz Med Educ Dev*. 2021; 12(3):35-49. [In Persian] DOI: [10.22038/hmed.2020.51532.1079](https://doi.org/10.22038/hmed.2020.51532.1079)
- Karimian Z, Sabbaghian Z, Sadaghpour B. Investigation of barriers and challenges of research and product of scientific in medical sciences university. *Iranian Higher Education*. 2011; 3(4):35-63. [In Persian] [Link](#)
- Kivinen O, Hedman J, Artukka K. Scientific publishing and global university rankings. How well are top publishing universities recognized? *Scientometrics*. 2017; 112:679-95. DOI: [10.1007/s11192-017-2403-1](https://doi.org/10.1007/s11192-017-2403-1)
- Nili Ahmadabadi MR, Mohtadi S. Educational Agent's Role and Learning. *Horiz Med Educ Dev*. 2021; 12(2):97-105. [In Persian] DOI: [10.22038/hmed.2020.51649.1081](https://doi.org/10.22038/hmed.2020.51649.1081)
- Rasoulia Kasrineh M, Ebrahimi A, Sharifzadeh N, Naeimi Banaeiyanshargh M, Dadgarmoghaddam M. Assessing the status of knowledge Translation from the perspective of a number of faculty members of Mashhad University of Medical Sciences. *Horiz Med Educ Dev*. 2021; 12(2):45-56. [In Persian] DOI: [10.22038/hmed.2020.51295.1074](https://doi.org/10.22038/hmed.2020.51295.1074)
- Ebrahimzadeh F, Nasseryan J, Almasi A. The assessment of barriers to research from the viewpoint of faculty members of Lorestan University of Medical Sciences and relationship to research performance of them. *Yafte*. 2016; 18(1):28-41. [In Persian] [Link](#)
- Farmanbar R, Asgari F. Study of constraining factors of research from the viewpoint of faculty members in Guilan University of Medical Sciences. *JGUMS*. 2005; 14(54):84-91. [In Persian] [Link](#)
- Sotodeh Asl N, Ghorbani R, Rashidy-Pour Al. Viewpoints of faculty members of Semnan University of Medical Sciences about research barriers. *Koomesh*. 2014; 16(1):1-7. [In Persian] [Link](#)
- Ahanchian MR, Hossein K, Salehi M. Introduction validation of the motivation research scale in graduate students. *J Psycho Stud*. 2015; 11(1):51-74. [In Persian] DOI: [10.22051/psy.2015.1793](https://doi.org/10.22051/psy.2015.1793)
- Lodico MG, Spaulding DT, Voegtle KH. *Methods in educational research: From theory to practice*. John Wiley & Sons; 2010. [Link](#)
- Zou PX, Sunindijo RY, Dainty AR. A mixed methods research design for bridging the gap between research and practice in construction safety. *Saf Sci*. 2014; 70:316-26. DOI: [10.1016/j.ssci.2014.07.005](https://doi.org/10.1016/j.ssci.2014.07.005)
- Brown G, Kytta M. Key issues and research priorities for public participation GIS (PPGIS): A synthesis based on empirical research. *App Geogr*. 2014; 46:122-36. DOI: [10.1016/j.apgeog.2013.11.004](https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2013.11.004)

20. Naghizadeh Baghi A, Khanbabazadeh Ghadim M, Samari E. Survey of barriers and research problems from the viewpoint of faculty members of Ardabil university of medical sciences. *J Ardabil Univ Med Sci.* 2015; 15(3):255-64. [In Persian] [Link](#)
21. Seyyedmajidi M, Khafri S, Sohanian S, Seyyedmajidi SA. Evaluation of the viewpoints of faculty members regarding to research barriers at Babol dental school. *MEDEDJ.* 2018; 6(1):21-7. [In Persian] [Link](#)
22. Razavipour M, Shafizad M, Hedayatizadeh-Omran A, Alizadeh-Navaei R, Shayesteh Azar M, Mohammadnezhad F, et al. Motivation and barriers to research activities in clinical professors in Mazandaran University of Medical Sciences, 2019. *J Mazandaran Univ Med Sci.* 2020; 30(189):85-94. [In Persian] [Link](#)
23. Dormiani Tabatabaei SA, Dastjerdi K. Faculty members and students' view points about barriers to research in Islamic Azad University, Najaf Abad Branch. *Res Med Edu.* 2023; 15(3):14-24. [In Persian] DOI: [10.32592/rmegums.15.3.14](https://doi.org/10.32592/rmegums.15.3.14)
24. Sereshti M, Kazemian A, Daris F. Research barriers from the viewpoint of faculty members and employees of Shahrekord University of Medical Sciences. *Educ Strategy Med Sci.* 2010; 3(2):51-7. [In Persian] [Link](#)
25. Baro EE, Bosah GE, Obi IC. Research funding opportunities and challenges: A survey of academic staff members in Nigerian tertiary institutions. *BLUF.* 2017; 30(1):47-64. DOI: [10.1108/BL-07-2016-0027](https://doi.org/10.1108/BL-07-2016-0027)
26. Dadkhah B, Mohammadi M, Poornaseri S, Mozaffari N, Adham D. View of Ardabil province universities scientific members' about research and its limitations. *J Ardabil Univ Med Sci.* 2008; 8(1):37-44. [In Persian] [Link](#)
27. Hosseiny Shavoun A, Jahed H. The viewpoint of faculty members on research obstacles at Tabriz University. *NRISP.* 2012; 4(4):49-65. [In Persian] [Link](#)
28. Azarmi S, Aliyari S, Zareian A, Sharififar S. Research barriers from the viewpoints of faculty members of a military university of medical sciences. *J Arch Mil Med.* 2018; 6(2)::e66867. DOI: [10.5812/jamm.66867](https://doi.org/10.5812/jamm.66867)
29. Karimian Z, Sabbaghian Z, Saleh SB, Lotfi F. Internal obstacles in research activities: faculty members' viewpoints in Shiraz University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ.* 2012; 11(7):750-63. [In Persian] [Link](#)
30. Majumder M. Issues and priorities of medical education research in Asia. *Ann Acad Med Singap.* 2004; 33(2):257-63. PMID: [15098645](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15098645/)
31. Smircich L. Concepts of culture and organizational analysis. *The Anthropology of Organisations*; 2017. p.255-74. [Link](#)
32. Hamilton GA. Two faces of nurse faculty: Teacher and researcher. *JAN.* 1986; 11(2):217-23. DOI: [10.1111/j.1365-2648.1986.tb01240.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.1986.tb01240.x)
33. Sax LJ, Hagedorn LS, Arredondo M, DiCrisi FA. Faculty research productivity: Exploring the role of gender and family-related factors. *Res High Educ.* 2002; 43:423-46. DOI: [10.1023/A:1015575616285](https://doi.org/10.1023/A:1015575616285)
34. Sereshti M, Kazemian A, Daris F. Research barriers from the viewpoint of faculty members and employees of Shahrekord University of Medical Sciences. *Educ Strategy Med Sci.* 2010; 3(2):51-7. [In Persian] [Link](#)
35. Shafiei S, Soltaninejad M. Investigating motivational and inhibitory factors in Research from the perspective of faculty members and students of Jiroft University of Medical Sciences in 2020. *J Jiroft Univ Med Sci.* 2021; 8(2):642-51. [In Persian] [Link](#)
36. Kianpour M, Arti S, Naji H. Survey of research problems from the viewpoints of managers, scientific staffs and research experts in Isfahan University of Medical Sciences. *IJNMR.* 2010; 10(3). [Link](#)

